

Valtakunnalliset neuvolapäivät 30.-31.10.06
Tuovi Hakulinen-Viitanen
tuovi.hakulinen-viitanen@laurea.fi

Hyvät neuvolatyötä tekevät ja neuvolatyön läheiset yhteistyökumppanit

Neuvolatyön kehittämis- ja tutkimuskeskuksen edustajana minulla on ilo toivottaa teidät tervetulleiksi valtakunnallisille neuvolapäiville, jotka järjestetään nyt kahdeksatta kertaa! Tänä vuonna päivien aiheena on Vaikuttavuutta neuvolatyöhön näyttöön perustuvalla toiminnalla. Neuvolatyössä käytettävien menetelmien tulee perustua parhaaseen ajantasaiseen tietoon eli näyttöön. Vaikuttavilla neuvolatyön menetelmillä on mahdollista ehkäistä lasten ja perheiden pulmia ja tunnistaa niitä varhain sekä tukea perheiden selviytymiskeinoja. Näin on mahdollista vähentää inhimillistä kärsimystä ja aikaansaada säästöä kustannuksissa. Ennaltaehkäisevän työn vaikutuksia on vaikea tutkia ja osoittaa. Toki on olemassa menetelmiä, joiden vaikuttavuudesta on näyttöä myös neuvolatyössä. Neuvolapäivillä käsitellään monia aiheita, joista tätä näyttöä on.

Neuvolakeskus on vuodesta 2002 alkaen eri toimintamuodoillaan pyrkinyt tekemään neuvolatyötä näkyväksi ja tuottamaan tietoa neuvolatyön vaikuttavuudesta sekä tukenut vaikuttavien työmenetelmien käyttöönottoa. Valtakunnallinen äitiys- ja lastenneuvolatyön selvitys valmistui viime vuoden lopulla. Teimme tämän ensimmäisen neuvolatyön tilannetta kuvaavan selvityksen yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Selvityksen mukaan neuvolassa on paljon vahvuuksia, mutta myös paljon kehitettävää. Parhailtaan tekeillä ovat ns. läänikohtaiset selvitykset, joihin päivitämme henkilöstövoimavaroja kuvaavat tiedot. Uusintaselvityksen avulla on mahdollista tulevaisuudessa osoittaa neuvolatyön kehityssuunnat.

Valtakunnallisen neuvolatyön selvityksen sekä Stakesin (2006) selvityksen mukaan määräaikaistarkastukset toteutuivat tarkastuskertoina ja sisällöllisesti eri lailla maan eri osissa. Näin ollen väestö ei ole tasa-arvoisessa asemassa palvelujen saannissa. Haasteena on myös yhdenmukaisten ja vaikuttavien seulontamenetelmien käyttö neuvolatyössä eri puolilla maata. Näyttöä on muun muassa kotikäyntien, erilaisten vertaisryhmien ja varhaisen vuorovaikutuksen tukemisen vaikuttavuudesta. Valtakunnallisen selvityksen mukaan terveydenhoitajien työmenetelmät osoittautuivat monipuolisiksi. Neuvoloissa järjestettiin esimerkiksi erilaisia ryhmiä, eniten perhevalmennukseen liittyen. Sisällöllisesti perhevalmennukset olivat monipuolisia ja niihin osallistuivat myös tulevat isät. Suositusten mukaan perhevalmennusta tulee jatkaa ainakin lapsen ensimmäisen ikävuoden ajan. Nyt kuitenkin perhevalmennusta on vähennetty tai se on jätetty

resursseihin vedoten osassa terveyskeskuksia kokonaan pois. Lapsen neurologisen kehityksen seulontamenetelmistä parhaiten dokumentoitu ja tutkittu menetelmä on ns. Lene-menetelmä, jonka käyttö on lisääntynyt verrattaessa eri aikoina tehtyjen selvitysten tuloksia.

Neuvolatyöhön liittyvän tiedon saatavuuden helpottamiseksi Neuvolakeskus on koonnut tietoa kotisivuilleen muun muassa neuvolatyön hankkeista ja hyvistä käytänteistä. Tavoitteena on kehittää sivuja valtakunnalliseksi neuvolatyön tietokeskukseksi. Kotisivuja käytetään aktiivisesti: 111 845 kävijää 26.10.06 mennessä (vuosi sitten kävijöitä sivuilla 12 482). Toivomme teidän motivoituvan tiedottamaan kotisivujemme välityksellä paikkakunnillanne olevista hankkeista ja hyvistä käytänteistä. Tällöin tieto ei jää paikalliseksi, vaan se saadaan laajempaan käyttöön.

Neuvolatyön kehittämis- ja tutkimuskeskus siirtyi kuluvan vuoden alussa Kuopion yliopiston hoitotieteen laitokselta Tikkurilaan Laurea-ammattikorkeakoulun hallinnoimaksi. Keskuksen asemointineuvottelut ovat parhaillaan käynnissä. Meille riittää tulevaisuudessakin tehtävää tiedon tuottamisessa vaikuttavista toimintatavoista ja työmenetelmistä sekä suositusten toimeenpanon tukemisessa. Haasteena on koordinoida tekeillä olevaa neuvolatyön tutkimusohjelmaa, joka tehdään eri tahojen yhteistyönä. Tutkimusohjelman teon tavoitteena on käynnistää monitieteisiä tutkimushankkeita ja tuottaa tietoa erityisesti neuvolatyön vaikuttavuudesta. Tekeillä on myös hoitotyön suositus teemasta Alle kouluikäisen lapsen perhettä kuormittavat tekijät ja varhainen puuttuminen. Suositus edistää aihealueen tutkimustiedon hyödyntämistä, toiminnan perustamista näyttöön ja toisaalta tutkimusten kohdentumista vähän tai ei lainkaan tutkituille aihealueille. Suosituksen avulla on mahdollista edistää neuvolatoiminnan laatua. Neuvolakeskus on mukana myös lasten terveysseurannan kehittämistyössä. Yhdenmukaiset terveystietojen mittaamistavat ja kirjaamiskäytänteet edistävät myös palvelujen tasalaatuisuutta.

Neuvolatyön kehittämis- ja tutkimuskeskus on tukenut neuvolassa toimivien ammattitaitoa järjestämällä vuosittain valtakunnalliset neuvolapäivät. Tänä vuonna neuvolapäiville on ilmoittautunut noin 750 henkilöä. Vaikuttavien toimintamuotojen ja työmenetelmien käytössä ja toiminnan perustamisessa näyttöön riittää haasteita meille kaikille. Kukaan meistä ei halua käyttää menetelmiä, joilla ei ole myönteisiä vaikutuksia tai menetelmiä, joilla olisi jopa haitallisia vaikutuksia. Tänä vuonna päivät ovat herättäneet niin paljon kiinnostusta, että järjestämme keskeisimmistä aiheista uusintatilaisuuden toukokuussa 2007 niille, jotka eivät nyt pystyneet osallistumaan tai mahtuneet päiville. Vuoden päästä järjestämme neuvolapäivät lokakuun lopulla

Helsingissä. Tällöin alustavana teemana on Suosituksista käytäntöön – miten edistää lapsiperheiden terveyttä neuvolassa?

Tänään ja huomenna neuvolapäivillä käsitellään monia aiheita. Tämän päivän esitykset käsittelevät näyttöön perustuvaa toimintaa, lasta odottavan ja kasvattavan perheen elintapojen tukemista, yhdenmukaisia ja vaikuttavia seulontamenetelmiä sekä lasten terveystietojen seuranta ja neuvolapalvelujen kustannusvaikuttavuuden arviointia. Huomenna painotus on vanhempien ja lasten mielenterveyden, isien ja isyyden, vauvan turvallisen hoitamisen sekä varhaisen vuorovaikutuksen tukemisessa. Myös Ideatorilla esitellään monia päivien teemaan liittyviä aiheita. Tiiviin tietopaketin lisäksi neuvolapäivät tarjoavat meille kaikille myös erinomaisen tilaisuuden verkostoitumiseen. Vielä kerran - tervetuloa ja antoisia sekä virkistäviä neuvolapäiviä!